

Kuntademokratiaverkoston 7.6.2018 työpajan tulokset

Työryhmillä oli käsiteltävänä kolme kysymystä:

- millä tavoilla asukkaiden osallisuutta arvioidaan kunnassanne tällä hetkellä?
- mitä tarvitsisitte, jotta osallisuuden arviointi kehittyisi kunnassanne?
- miten ja millä kokoonpanolla kuntien yhteistä osallisuuden arvioinnin kehitystyötä pitäisi mielestänne jatkaa?

Tässä alla on työryhmissä esitetyt ko. kysymysten vastaukset. Lopuksi työryhmät kokoontuivat yhteen ja paikalla olevat äänestivät parhaasta ehdotuksesta, miten kuntien osallisuuden arvioinnin kehitystyötä pitäisi viedä eteenpäin. Eniten ääniä (8 ääntä) sai ehdotus ”Kansallisen tason yhteistyötä, jolla tarjotaan malleja sekä kunnille, maakunnille että muille toimijoille. Myös osallisuuden käsite vaatii vielä määrittelyä. Julkinen hallinto, järjestöt, tutkijat mukaan.”

1. Millä tavoilla asukkaiden osallisuutta arvioidaan kunnassanne tällä hetkellä?

Asukastyytyväisyyden mittaaminen

Erilaiset yksittäiset tutkimukset ja lopputyöt

Espoo, poikkihallinnollinen Osallistuva Espoo-ryhmä, määrää on mitattu

Espoo: tiedolla johtaminen on tavoitteena, joten hyödynnetään laajasti olemassa olevaa tilastotietoa. Mm. kuntalaisten tyytyväisyys oman kunnan toimintaan, äänestysaktiivisuus, Kuntaliiton ARTTU-kyselyt

Helsingissä tulossa uuteen strategian arviointiin osallisuuteen liittyviä mittareita

Helsinki, toimialoilla tehdään paljon, linkki lähtee osallistujille kyselyn muodossa

Hki, kanavia on paljon, miten mitataan, arvioidaan, onko palaute vaikuttanut?

Hki, karttapohjainen järjestelmä, kerätään tietoa

Hyvinvointikertomus

Kouvola: mittareissa järjestöjen kanssa yhteiset tapahtumat ja tilaisuudet

Kuntalaisaloitteiden määrä

Kyselyillä, jotka raportoidaan hyvinvointikertomuksissa; arvionti tapahtuu toimialojen sisällä

Minkälaisia osallistumistapoja kunnassa on

Miten heikompiosaiset saadaan mukaan?

Nuorten osallisuutta ei juuri arvioida, minimissään arvionti tarkoittaa mainintaa siitä, että oppilaskunta on olemassa. Kouluterveyskysely tehdään kyllä joka kunnassa, mutta ongelmana se ettei hoksata tämän kyselyn tuottavan arviointitietoa osallisuudesta.

Nurmijärvi: Kunnassamme ei tällä hetkellä täsmällisesti arvioida osallisuutta kokonaisuutena tai yksittäisten mahdollisuuksien osalta täsmällisesti. Ei ole yhteistä käsitystä osallisuudesta tai kunnassa käytössä olevien menetelmien kirjosta. Ainoa arviointitapa taitaa olla tiettyä osallisuuden menetelmää käytettäessä osallistuneiden määrän laskeminen (esim kyselyt, osallistuvan budjetoinnin äänestys ym).

Osallistujamäärä ei kuitenkaan kerro kuinka hyvät mahdollisuudet eri kuntalaisryhmillä oli osallistua, kuinka suuri osa tietyistä ryhmästä osallistui tai mitä vaikutuksia osallisuuden mahdollistamisella oli. Esimerkiksi kaavoituspuolella osallistumisasiat tulevan automaattisesti mukaan suunnitteluun lainsäädännön velvoittamana. Siitä, kuinka paljon tämän päälle tehdään ekstrapaa (= ei mennä minimillä eli sillä mitä lainsäädännön puitteissa pitää tehdä), ei ole kokonaiskuva.

On / ei -mittaristo (esimerkiksi asukaskyselyitä)

Osallistumisjärjestelmien ja -mallien kokonaisarviointi

Palautelomakkeet tilaisuuksista

Raportointi valtuustolle tiettyinä väliaikoina

Tilaisuuksien osallistujamäärät ja tilaisuuksien määrät

Toimialojen sisäinen arviointi, ei näkyviä yleisiä mittareita

Vantaa, lakisääteinen kuntalaisten aloiteoikeus

Vantaa, osallisuustilaisuuksien määrät mittarina, muodot. Laadusta kysytään tilaisuuksista, oma kokemus hyödyllisyydestä ym

Vantaa, yhteisö ja järjestötyössä, avustukset miten jakautuvat, miten tukitoimet jakautuu, onko kattava edustavuus (vähän eri asia)

2. Mitä tarvitsisitte, jotta osallisuuden arviointi kehittyisi kunnassanne?

Aikaa tehdä arviointia

Arvioinnin tarpeen perustelu ja käsitteiden avaaminen. Yhteisiä tilaisuuksia, joissa avataan ensinnäkin miksi arviointi on tärkeää.

Arviointiosaamista

Asukkaiden ottaminen mukaan arviointiin

Demokratian kehittäjien ja tutkijoiden kohtaaminen ja keskinäisviestintä / Demokratiakiikahdyttämöt

Dialogi työväline, nuoristyössä hyviä menetelmiä, ei aina niin "uskottavia", kunnassa voidaan oppia toisilta

Että erilaisiin arviointikyselyihin (rakennetasolla) vastattaisiin yhdessä useiden viranhaltijoiden yhteistyössä

Henkilöstön osallisuudesta pitäisi aloittaa, siihen tarvittaisiin välineitä

Huomattu, että voidaan oikeastaan arvioida vain niitä asioita, joista on olemassa lähtötaso tai -tieto

Jalkautumista kaivataan, virkamiehet tullaan oikeasti kuntalaisten pariin

Jo tehdyn työn esille tuominen, paljon jo tehty

Kunnassa sen hoksaaminen, kenen "tontilla" arviointi on

Kunnille arvioinnin ohjeet ja vinkit, kuinka arviointia voidaan tehdä.

Kuntalaiset ovat iloisia, kun kaupunkiluotsi lähestyy, kaupungilla kasvot

Laadullinen asiakastyytyväisyys askarruttaa, kuinka sitä käytännössä arvioidaan.

Läpi kaiken toiminnan, osa strategiaa

Monitahoarviointien edistäminen; osallisuus näkökulman aktivointi

Olemme kädettömiä sosiaalisen osallisuuden osalta

Osallisuuden käsitettä pitäisi pystyä määrittelemään tavoitteiksi, jota voidaan mitata

Pitäisi ensin olla käsitys siitä mitä osallisuudella tarkoitetaan, mitä menetelmiä käytetään ja miten osallisuuden mahdollisuuksia pitäisi kehittää (mitä osallisuuden menetelmiä voisimme ottaa käyttöön). Sen jälkeen voisi pohtia arviointikehystä johon kuuluvat mittarit ja arviointimenetelmät. Osallisuutta ja sen onnistumista tulisi myös arvioida ja pohtia sen kautta mitä me osallisuudelta missäkin tilanteissa haluamme.

Resursseja arviointiin varsinkin pienissä kunnissa

Seurannan erottaminen arvioinnista; edellistä osataan kyllä tehdä mutta jälkimmäistä ei

Sivistystoimi tekee nuorten ja lasten kanssa työtä, varhaisessa vaiheessa herätty siihen, miten asioita tehdään, vahvistetaan tunnetta

Systemaattiset arviointimallit puuttuvat. Tarvitaan vuositasolla toteuttava malli, jotta saadaan seurantamateriaalia, näin saadaan vaikuttavuusarvioinnit toteutettua.

Tarvitaan erityisesti tukea osallisuuden vaikuttavuuden mittaustapojen kehittämiseen

Tarvitaan tietoa, että onko ulkomailla tehty hyvä arviointimalli, laajempi kuin OB

Tehdään yhdessä, ei virkamiehet yksin, "tämä on se tunne, mitä mitataan", voidaan kokea eri tavalla

Teknologian mahdollisuudet ja uhkien tiedostaminen

Työkaluja eri toimialojen osallisuustyön tiivistämisen työkaluja arviointiin

Uudenlainen aloitteiden sanoittaminen ja terminologian muuttaminen asukasystävällisemmäksi

Valmiita mittaristoja ja indikaattoreita maakunnille osallisuustyön mittaamista varten

3. Miten ja millä kokoonpanolla kuntien yhteistä osallisuuden arvioinnin kehitystyötä pitäisi mielestänne jatkaa?

Kansallisen tason yhteistyötä, jolla tarjotaan malleja sekä kunnille, maakunnille että muille toimijoille. Myös osallisuuden käsite vaatii vielä määrittelyä. Julkinen hallinto, järjestöt, tutkijat mukaan. (8 ääntä)

Arviointimalli rakennettaisiin saman tyyppisesti kuin osallisuuspelejä eli työkalu kuntien käyttöön, (ei tarvitse olla pelejä) (4 ääntä)

Olisiko kokoava taho Kuntaliitto, ministeriö, THL, Demos tai joku muu riippumaton taho? Verkostomaista toimintaa, verkossa? Yhteinen arviointikriteeristö/ydin, jonka päälle rakennetaan omia kriteereitä. Erikokoisissa kunnissa arviointityö erilaista, verkosto mahdollistaa. Prosessin myötä arviointia! (4 ääntä)

Kuntien osallisuuskoordinaattoreita, vuorovaikutussuunnittelijoita yms. ammattilaisia pitäisi osallistaa osallisuuden arvioinnin rakentamiseen tiiviisti (4 ääntä)

Kuntademokratiaverkostossa olisi verkostoitumistilaisuus, jossa tehtäisiin kädet savessa tyyppisesti kehitystyötä, tutkijat mukaan (3 ääntä)

Tutkijat mukaan kehittämään mittaristoja toimijoiden kanssa. (2 ääntä)

Ymmärryksen lisäämistä ja koulutusta kansalaisille, viranhaltijoille ja luottamushenkilöille (1 ääni)

Todella hyvä kysymys joka liittyy yleisesti kysymykseen kenen tulisi osallistua osallisuuden kehittämiseen ja kuka on vastuussa osallisuuden toteutumisesta kunnassamme. Tähän ei vielä ole selvää vastausta ja siksi odotamme torstain tapaamisen antia. Olennaista on, että johto on sitoutunut osallisuuden kehittämiseen ja edellyttää raportointia osallisuuden arvioinnista. Arvioinnin toteuttamisessa tuntuisi tärkeältä, että osallistuvat toimijat (kuntalaiset, yhdistykset ym) ovat mukana arviointityössä kunnan työntekijöiden lisäksi. Arvioinnin ja sen kehittämisen tulisi kuulua erityisesti niiden henkilöiden tehtäviin, jotka työskentelevät palveluiden kehittämisen parissa. Osallisuuden arviointi ja osallisuuden kehittäminen tulisi myös olla kiinteä osa mietittäessä toiminnan ja toimintatapojen kehittämistä isossa ja myös pienessä mittakaavassa. (0 ääntä)

SOSTE:n kanssa yhteistyö (0 ääntä)

Arviointia miten kuntalaki ja maankäyttö- ja rakennuslaki jne. toimivat ja miten niitä pitäisi edelleen kehittää (0 ääntä)

Osallisuuskehittäjien ja tutkijoiden syventävä arvioinnin ja mittareiden työpaja (0 ääntä)

Arviointimalleja on useita erilaisia, voisiko nämä koota yhteen, ja tehdä siitä yhteenveto (0 ääntä)